ERİVAN'IN AZERBAYCAN-TÜRK TARİHİ

AVİM

Bir milyondan fazla nüfusu ile Erivan günümüzde Ermenistanın siyasi, mali, sanayii ve kültürel merkezi konumundadır. Ancak Erivan, Ermeni siyasi liderlerinin ve diğer sözcülerin yaptığı yanıltıcı açıklamaların aksine, 19uncu yüzyılın başlarında bir Ermeni şehrinden ziyade bir Azerbaycan-Türk şehri idi.

11inci yüzyılda Bizanslılar kısa bir süre bu bölgede hâkimiyet kurmuşlarsa da, 1064 yılında Selçuklular şehri ele geçirmiş ve bütün bölgede hüküm sürmüşlerdir. 1236 yılında ise bölgeye gelen İlhanlı-Moğol ordusu bölgeyi ele geçirmiştir. İlhanlı-Moğol hâkimiyeti ise 13üncü yüzyılın sonunda Türklerin bölgede tekrar hâkimiyet kurması ile sona ermiştir.

Bölgenin sonraki tarihi ise Osmanlı ve İranlı İmparatorluklar (ki bunlar arasında Türkler oldukça önemli bir yere sahipti) arasında sıkça hâkimiyet değişikliğine sahne olmuştur. Gerçekten de 17nci yüzyılda Revan kale şehrini fetheden Sultan 4. Murat, bu fethin anısına meşhur Revan Köşkünü inşa ettirmiştir. 18inci yüzyılda ise Türk olan Kaçar Hanedanı, Revan Hanlığını kurarak bölgeye hâkim olmuştur. Revan Hanlığının bölgedeki hâkimiyeti ise Ruslarla 1828 yılında yapılan Türkmençay anlaşmasına kadar sürmüş ve bu tarihten sonra bölge Rusların kontrolü altına geçmiştir.

Rusların şehri ele geçirdiği tarihte bölgedeki toplam nüfusun %80i Azerbaycanlı Türklerden oluşmaktaydı. Rus işgali sırasında 359 Azerbaycanlı Türk köyü yok edilmiş ve nüfusları katledilmiş veya evlerinden kovulmuştur. Ayrıca bölgeye 1832 yılına kadar başka bölgelerden getirilen 45 bin Ermeni yerleştirilmiştir. Bu toplu nüfus değişikliklerine rağmen Ermeniler bölgede bariz bir çoğunluk elde edememişlerdir. Ermeniler sürekli savaş ve göçlerin sonucu olarak ancak 19uncu yüzyıl sonlarında ve 20nci yüzyıl başlarında bölgede sağlam bir çoğunluk oluşturmuştur.

Franz Roubauda ait olan ve 1827 yılında İvan Paskeviçin komutası altındaki Rus askerleri tarafından gerçekleştirilen Erivan kuşatmasını resmeden meşhur yağlı boya tablosu da Erivan şehrinin Azerbaycan-Türk geçmişini açıkça ortaya koymaktadır. Arka planda Ağrı Dağını resmeden Roubaudun tablosu birçok camii ve minare ile şehrin Azerbaycanlı-Müslüman kimliğini açıkça ortaya koymaktadır. Bir zamanlar bu şehrin %80 nüfusunu oluşturmalarına rağmen günümüzde Erivanda tek bir Azerbaycan Türkü ya da camii kalmamıştır. Sayısız Ermeni siyasetçisi ise bölgedeki Ermeni hâkimiyetinin katliamlar ve etnik temizlikler sonucu olarak kurulduğunu göz ardı etmekle kalmamış, üstüne sürekli olarak şehrin Azerbaycan-Türk geçmişini de inkâr etmeye kalkmıştır.

Asılsız suçlamalarla ve tahrik edici toprak talepleriyle komşularına nefret söylemlerinde bulunmak yerine artık Erivandaki hükümetin kendi tarihi ile yüzleşmesinin vakti gelmiştir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "ERİVAN'IN AZERBAYCAN-TÜRK TARİHİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2020 / 47. Kasım 04. Erişim Kasım 15, 2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/ERIVAN-IN-AZERBAYCAN-TURK-TARIHI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır